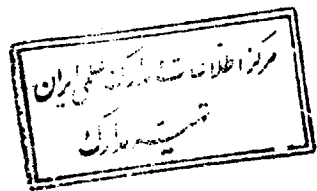
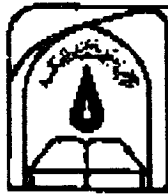

۳۱۳۹۱

۱۲۷۹ / ۱۲ / ۲۰

دانشگاه تربیت مدرس

دانشگاه تربیت مدرس

دانشکده هنر

پایان نامه دوره کارشناسی ارشد پژوهش هنر

تأثیر محیط بر

نقاشی کودکان (۱۲-۷ ساله) استان گلستان

حسن ظریف خیاط مشهدی

۸۹۴۶

استاد راهنما: آقای دکتر مجتبی انصاری

استاد مشاور: خانم زهرا رهبرنیا

تابستان ۷۹

۳۱۳۹۱

تأییدیه اعضای هیأت داوران حاضر در جلسه دفاع از پایان نامه کارشناسی ارشد

اعضای هیئت داوران نسخه نهایی پایان نامه خانم / آقای حسن ظریف خیاط مشهدی

تحت عنوان: تاثیر محیط در نقاشی های کودکان (۷-۱۲ سال) استان گلستان

را از نظر فرم و محتوی بررسی نموده و پذیرش آنرا برای تکمیل درجه کارشناسی ارشد پیشنهاد می کنند.

اعضای هیأت داوران	نام و نام خانوادگی	رتبه علمی	امضاء
۱- استاد راهنما	دکتر مجتبی انصاری	استادیار	
۲- استاد مشاور	زهرا رهبرنیا	مربی	
۳- نماینده تحصیلات تکمیلی	دکتر محمد خزائی	استادیار	
۳- استاد ممتحن	دکتر حبیب آیت اللهی	دانشیار	
۴- استاد ممتحن	مصطفی ندرلو	مربی	

بسمه تعالی

آیین نامه چاپ پایان نامه (رساله) های دانشجویان دانشگاه تربیت مدرس

نظر به اینکه چاپ و انتشار پایان نامه (رساله) های تحصیلی دانشجویان دانشگاه تربیت مدرس، مبین بخشی از فعالیتهای علمی - پژوهشی دانشگاه است بنابراین به منظور آگاهی و رعایت حقوق دانشگاه، دانش آموختگان این دانشگاه نسبت به رعایت موارد ذیل متعهد می شوند:

ماده ۱ در صورت اقدام به چاپ پایان نامه (رساله) ی خود، مراتب را قبلاً به طور کتبی به «دفتر نشر آثار علمی» دانشگاه اطلاع دهد.

ماده ۲ در صفحه سوم کتاب (پس از برگ شناسنامه)، عبارت ذیل را چاپ کند:

کتاب حاضر، حاصل پایان نامه کارشناسی ارشد / رساله دکتری نگارنده در رشته پژوهش است
که در سال ۷۹ در دانشکده ... دانشگاه تربیت مدرس به راهنمایی سرکار خانم / جناب
آقای دکتر ... ، مشاوره سرکار خانم / جناب آقای دکتر ... و مشاوره سرکار
خانم / جناب آقای دکتر ... از آن دفاع شده است.

ماده ۳ به منظور جبران بخشی از هزینه های انتشارات دانشگاه، تعداد یک درصد شمارگان کتاب (در هر نوبت چاپ) را به «دفتر نشر آثار علمی» دانشگاه اهدا کند. دانشگاه می تواند مازاد نیاز خود را به نفع مرکز نشر در معرض فروش قرار دهد.

ماده ۴ در صورت عدم رعایت ماده ۳، ۵۰٪ بهای شمارگان چاپ شده را به عنوان خسارت به دانشگاه تربیت مدرس، تأدیه کند.

ماده ۵ دانشجو تعهد و قبول می کند در صورت خودداری از پرداخت بهای خسارت، دانشگاه می تواند خسارت مذکور را از طریق مراجع قضایی مطالبه و وصول کند؛ به علاوه به دانشگاه حق می دهد به منظور استیفای حقوق خود، از طریق دادگاه، معادل وجه مذکور در ماده ۴ را از محل توقیف کتابهای عرضه شده نگارنده برای فروش، تأمین نماید.

ماده ۶ اینجانب حسن ظنم نسبت به ... دانشجوی رشته پژوهش ... مقطع کارشناسی ارشد تعهد فوق و ضمانت اجرایی آن را قبول کرده، به آن ملتزم می شوم.

نام و نام خانوادگی:

تاریخ و امضا:

۷۹، ۳، ۱۱

تقدیم به:

همسر گرامی و فرزندم

با تشکر:

از اساتید گرامی و بزرگوار جناب

آقای دکتر مجتبی انصاری و سرکار

خانم زهرا رهبرنیا که در انجام این

نوشته، مراراً‌ها و مشاور بوده و

محبت نمودند.

چکیده

محیط از عمده‌ترین عوامل تأثیرگذار بر روی رشد آدمی در تمام حیطه‌ها می‌باشد! بی‌تردید کودکان نیز متأثر از محیط رشد خود خواهند بود و این تعامل در رفتار و اعمال آنها نمود پیدا خواهد کرد. در این رساله به تأثیرگذاری محیط در نقاشی کودکان دبستانی (با توجه به اهمیت این دوره سنی) در استان گلستان پرداخته شده است.

در بررسی‌های انجام گرفته معلوم شد، علیرغم اهمیت تأثیر محیط بر نقاشی و خلاقیت کودکان، عوامل بسیار دیگری باعث کمرنگ شدن این تأثیر شده است. که موارد زیر از آن جمله‌اند:

- سیستم آموزشی یکسان در همه مناطق کشور

- عدم توجه به مسائل فرهنگی و بومی منطقه‌ای در تدوین برنامه‌های آموزشی

- وجود وسائل ارتباط جمعی، نظیر تلویزیون (شبکه‌های داخلی و شبکه‌های

کشورهای آسیای میانه) فیلم‌های ویدئویی و...

با توجه به عوامل فوق ما شاهد همگونی شرایط حاکم بر محیط‌های مختلف در نتیجه موجب یکنواختی آثار نقاشی دانش‌آموزان مناطق شهری، روستایی و عشایری استان گلستان هستیم. که متأسفانه این تأثیرات بگونه‌ایست که در روند قوه خلاقه کودکان و صداقت بیان آنها مشکلاتی را ایجاد نموده است.

در نتیجه می‌توان گفت تا زمانی که فرهنگ‌های مختلف شهری و روستایی پذیرای یک نوع سیستم آموزشی واحد و تأثیرات ناشی از وسائل ارتباط جمعی باشند. و در تألیف کتب آموزشی به مسائل فرهنگی و بومی توجه نشود و همچنین متصدیان امر آموزش دارای تخصص و آگاهی کافی نباشند. ما شاهد بازتاب یک تقابل نامطلوب از سوی بچه‌ها خواهیم بود، همانطور که در ارزیابی نقاشی دانش‌آموزان اثری از تأثیر فرهنگ بومی و منطقه‌ای، محیط طبیعی و خصوصاً مسئله خلاقیت وجود ندارد و یا بسیار اندک می‌باشد، که این مهم می‌تواند در آینده دانش‌آموزان تأثیری نامطلوب داشته باشد.

کلمات کلیدی:

تأثیرگذاری محیط - نقاشی - کودکان

مقدمه ۱

کلیات تحقیق ۲

فصل اول: روان‌شناسی کودک و رشد

بخش اول: کودکان و رشد

روان‌شناسی ۶

بخش دوم: عوامل مؤثر در رشد و تکامل کودکان

عوامل مؤثر در رشد و نمو ۱۳

الف) وراثت ۱۵

تعریف وراثت ۱۵

اهمیت وراثت از نظر دانشمندان ۱۶

دیدگاه اسلام و اندیشمندان اسلامی درباره وراثت ۱۷

ب) محیط ۱۹

خانواده ۲۰

مدرسه ۲۳

جامعه ۲۶

وسایل ارتباط جمعی ۲۶

اجتماعات ۲۸

فصل دوم: کودکان و روند آفرینش هنری

بخش اول: کودکان از ۳ تا ۷ سالگی

۳۰ کودکان سنین قبل از دبستان
۳۲ کیستی کودکان
۳۲ نقاشی کودکان و شناخت آن
۳۴ کودکان و هنر
۳۶ کودکان و دنیای پردازش تخیل‌ها
۳۷ بازی، یکی از روندهای مؤثر بر تحریک تخیل کودکان است
۴۰ تخیل، بنیادگاه دانایی و خلاقیت‌ها
۴۳ تقلید و تقلیدپذیری
۴۵ همانندسازی
۴۹ ویژگی‌های کلی هیجانی و احساسی کودکان
۵۱ نیازهای اساسی کودکان
۵۲ (الف) نیازهای روانی
۵۵ (ب) نیازهای روحی روانی و فطری
۵۶ هنر و نیازهای روانی
۶۰ مراحل رشد نقاشی کودکان

بخش دوم: نقاشی کودکان و مراحل آن در فاصله ۷ تا ۱۲ سالگی

کودک و نقاشی.....	۶۳
نقاشی کودکان و مراحل آن در فاصله ۷ تا ۱۲ سالگی.....	۶۶
نقش و کاربرد هنر در جامعه.....	۷۴
مسایل و مشکلات آموزش هنر.....	۷۵
هدف از برنامه‌ریزی آموزشی هنر چیست؟.....	۷۹
هدف آموزش هنر.....	۸۳
تدریس هنر در مدارس ابتدایی و نقش مربی در آموزش کودکان ۷ تا ۱۲ سال.....	۸۴

فصل سوم: نقاشی کودکان و ویژگی‌های آن

ویژگی‌های کمی و کیفی تصویری نقاشی کودکان.....	۹۷
الف. ویژگی کمی تصاویر.....	۹۹
ب. ویژگی کیفی تصاویر.....	۱۰۱

فصل چهارم: بررسی و تحلیل نقاشیهای کودکان ۷ تا ۱۲ سال

استان گلستان در تأثیرپذیری آنها از محیط

نتیجه.....	۱۳۱
منابع و مأخذ.....	۱۴۹
چکیده انگلیسی.....	۱۵۳

فهرست نمودارها

صفحه

۱۱۵	نمودار روستایی و عشایری موضوع خانه
۱۱۶	نمودار شهری موضوع خانه
۱۲۳	نمودار روستایی و عشایری - موضوع درخت
۱۲۴	نمودار شهری - موضوع درخت
۱۲۷	شهری - موضوع ورزش و بازیهای محلی
۱۲۸	روستایی عشایری - موضوع ورزش و بازیهای محلی

فہرست تصاویر

صفحہ

۲	تصویر شماره ۱ احسان بہروش ۱۱ سالہ
۲۲	تصویر شماره ۲ خدیجہ خان پور ۱۰ سالہ
۲۲	تصویر شماره ۳ محمد امین قزلسفلو ۸ سالہ
۲۴	تصویر شماره ۴ خسرو شکری ۸ سالہ
۲۵	تصویر شماره ۵ علی نوری ۱۱ سالہ
۲۵	تصویر شماره ۶ حسین سلیمانگی ۸ سالہ
۲۷	تصویر شماره ۷ آمنہ سرعت
۵۹	تصویر شماره ۸ عابد مصلحی ۱۰ سالہ
۵۹	تصویر شماره ۹ علی اکبر کھن پور ۹ سالہ
۶۷	تصویر شماره ۱۰ راسخ اسکندریان ۷ سالہ
۶۷	تصویر شماره ۱۱ احسان محمد آلو ۸ سالہ
۶۸	تصویر شماره ۱۲ یعقوب تاشلی پور ۹ سالہ
۶۸	تصویر شماره ۱۳ مصطفی ایزدی ۷ سالہ
۶۹	تصویر شماره ۱۴ مریم بشارتلو
۶۹	تصویر شماره ۱۵ اسحاق سیدیان
۷۰	تصویر شماره ۱۶ سلیمہ یوسفی ۱۲ سالہ
۷۱	تصویر شماره ۱۷ یعقوب سپاسی
۷۱	تصویر شماره ۱۸ امان محمد کیوکی آتابای
۷۱	تصویر شماره ۱۹ حمیدرضا صالحی ۱۱ سالہ
۷۲	تصویر شماره ۲۰ مجتبی ایزدی ۱۲ سالہ
۷۳	تصویر شماره ۲۱ مہدی رستمی ۱۲ سالہ

تصویر شماره ۲۲ فاطمه مُخت ۱۱ ساله	۷۳
تصویر شماره ۲۳ محمدرضا حسینی ۹ ساله	۸۰
تصویر شماره ۲۴ احمد صادقی	۸۰
تصویر شماره ۲۵ مایه گل مُخت	۸۰
تصویر شماره ۲۶ منصور شیرازی ۸ ساله	۱۰۰
تصویر شماره ۲۷ محمد رادپور ۹ ساله	۱۰۰
تصویر شماره ۲۸ ابوالفضل کردی	۱۰۲
تصویر شماره ۲۹ محمد نصیری	۱۰۲
تصویر شماره ۳۰ عبدالحی نفس	۱۰۳
تصویر شماره ۳۱ گل بهار ایزدی	۱۰۳
تصویر شماره ۳۲ نقاشی ایرانی هنر اول راهنمایی آموزش و پرورش ۱۳۷۳	۱۰۴
تصویر شماره ۳۳ سید مهدی حسینی	۱۰۵
تصویر شماره ۳۴ رضا کیانی	۱۰۵
تصویر شماره ۳۵ اردوان معطوفی	۱۰۵
تصویر شماره ۳۶ مهرداد کاظمی	۱۰۵
تصویر شماره ۳۷ میلاد پندآزمایی	۱۰۶
تصویر شماره ۳۸ محمود سندگل	۱۰۶
تصویر شماره ۳۹ کتاب دینی دوم ابتدایی آموزش و پرورش ۱۳۷۷	۱۱۲
تصویر شماره ۴۰ فرهاد باقری	۱۱۲
تصویر شماره ۴۱ کتاب دینی دوم ابتدایی آموزش و پرورش ۱۳۷۷	۱۱۲
تصویر شماره ۴۲ آنا محمد عقیلی	۱۱۲

تصویر شماره ۴۳ دردی سهرابی	۱۱۴
تصویر شماره ۴۴ پورنظر بهملی	۱۱۴
تصویر شماره ۴۵ محمد عاشوری	۱۱۴
تصویر شماره ۴۶ رابعه کهن	۱۱۴
تصویر شماره ۴۷ عبدالقیوم بهملی	۱۱۷
تصویر شماره ۴۸ علی طورانی	۱۱۷
تصویر شماره ۴۹ محمد ممثلی	۱۱۷
تصویر شماره ۵۰ مبین محمد آلق	۱۱۷
تصویر شماره ۵۱ روزبه اصغری	۱۱۹
تصویر شماره ۵۲ محمدخانی	۱۱۹
تصویر شماره ۵۳ بهرام تقه گنبدی	۱۲۰
تصویر شماره ۵۴ کتاب هنر اول راهنمایی آموزش و پرورش ۱۳۷۳	۱۲۰
تصویر شماره ۵۵ سروش خواجه	۱۲۰
تصویر شماره ۵۶ جمشید رحمانی فرد	۱۲۰
تصویر شماره ۵۷ عابد مصلحی	۱۲۱
تصویر شماره ۵۸ علی نوری	۱۲۱
تصویر شماره ۵۹ علی طورانی	۱۲۱
تصویر شماره ۶۰ آرمین رضائیان	۱۲۱
تصویر شماره ۶۱ صفا محمد میرزائی	۱۲۲
تصویر شماره ۶۲ عید محمد دست‌مرد	۱۲۲
تصویر شماره ۶۳ محمد رضا فرومدی	۱۲۶

تصویر شماره ۶۴ محسن اسفندیار	۱۲۶
تصویر شماره ۶۵ رضا کیانی	۱۲۶
تصویر شماره ۶۶ مرتضی علاءالدین	۱۲۶
تصویر شماره ۶۷ خدیجه خان پور	۱۲۹
تصویر شماره ۶۸ یوسف سپاسی	۱۲۹
تصویر شماره ۶۹ کتاب فارسی سوم ابتدایی آموزش و پرورش ۱۳۷۵	۱۳۰
تصویر شماره ۷۰ کتاب فارسی سوم ابتدایی آموزش و پرورش ۱۳۷۵	۱۳۰
تصویر شماره ۷۱ زهرا ممشلی	۱۳۰
تصویر شماره ۷۲ محمدرضا اخلومدی	۱۳۰
تصویر شماره ۷۳ شهر گرگان	۱۳۲
تصویر شماره ۷۴ شهر گرگان	۱۳۲
تصویر شماره ۷۵ شهر گرگان	۱۳۲
تصویر شماره ۷۶ شهر گرگان	۱۳۲
تصویر شماره ۷۷ شهر گنبد	۱۳۲
تصویر شماره ۷۸ شهر گنبد	۱۳۲
تصویر شماره ۷۹ شهر گنبد	۱۳۳
تصویر شماره ۸۰ گنبد	۱۳۳
تصویر شماره ۸۱ شهر مینودشت	۱۳۳
تصویر شماره ۸۲ شهر مینودشت	۱۳۳
تصویر شماره ۸۳ شهر مینودشت	۱۳۳
تصویر شماره ۸۴ شهر مینودشت	۱۳۳